

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

Mazā Pils iela 19, Rīga, LV - 1050, tālr. 67229272, e-pasts pasts@mantojums.lv, www.mantojums.lv

Rīgā

11.06.2020. Nr. 08-10.2/2714
uz 04.06.2020. iesniegumu Nr. 2-1/1048
reģ.05.06.2020. Nr. 04330/2020

**Kultūras ministrijas
valsts sekretārei
Dacei Vilsoni
pasts@km.gov.lv**

*Par kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa novērtēšanu
ēkai Rīgā, Elizabetes ielā 2*

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (turpmāk – Pārvalde) ir saņēmusi Kultūras ministrijas 04.06.2020 vēstuli Nr. 2-1/1048 par nekustamā īpašumā Elizabetes ielā 2, Rīgā, turpmāko pielietojumu.

Ēkas statuss kultūras mantojuma aizsardzības sistēmā: ēka atrodas UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma objekta Nr. 852 „Rīgas vēsturiskais centrs” teritorijā (daļa Nr. 2 – Bulvāru loks, atbilstoši 2004. gada 8. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 127 „Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi” (turpmāk Noteikumi Nr. 127) pielikumam Nr. 1) un valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļa “Rīgas pilsētas vēsturiskais centrs” (valsts aizsardzības Nr. 7442) teritorijā.

2015. gadā pēc VNĪ iniciatīvas tika veikta ēkas kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšana, ar Pārvaldes 04.08.2015 lēmumu Nr. 04-7.1/1861 noteikts ēkas kultūrvēsturiskās vērtības līmenis – kultūrvēsturiski vērtīga ēka (novērtējums saskaņots ar Rīgas pilsētas būvvaldi). Toreiz ēkas izvērtējums nav bijis pilnīgs un nav bijusi ņemta vērā objekta tapšanas pretrunīgā situācija, kā arī ēkas tehniskais stāvoklis un izbūvētā veidola nemainīgas pastāvēšanas iespējas ilgtermiņā, kā arī ēkas pilnvērtīgas lietošanas radītā slodze uz parku.

Ņemot vērā Kultūras ministrijas ieceri būvēt koncertzāli uz zemes gabala Rīgā, Elizabetes ielā 2, kas pēc būtības paredzētu esošās ēkas Rīgā, Elizabetes ielā 2 nojaukšanu, Pārvalde, pamatojoties uz šo apstākli, ir uzsākusi ēkas Rīgā, Elizabetes ielā 2 kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa atkārotu novērtēšanu atbilstoši Noteikumu Nr. 127 punktā Nr. 13 noteiktajam.

Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā vēsturiskā apbūve, īpaši – viduslaiku, jūgendstila un koka apbūve, tās mērogs un raksturs ir īpaši saglabājamā un aizsargājama vērtības. Tāpēc Pārvalde, saskaņojot ar Rīgas pilsētas būvvaldi (turpmāk – Būvvalde), nosaka

ēku kultūrvēsturisko vērtību atbilstoši sešiem līmeņiem: unikāla, kultūrvēsturiski ļoti vērtīga, kultūrvēsturiski vērtīga, ēka ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību, ēka bez kultūrvēsturiskas vērtības vai vidi degradējoša ēka. Kultūrvēsturiskās vērtības līmeni ņem vērā, izskatot attīstības un ēku rekonstrukcijas projektus.

Lai pieņemtu galīgo lēmumu par kultūrvēsturiskās vērtības līmeni Ēkai, nepieciešams Pārvaldes ekspertu novērtējums (objekta kultūrvēsturiskās vērtības līmeni nosaka tā pilsētībūvnieciskais konteksts, būvniecības laiks un arhitektoniski mākslinieciskā kvalitāte), kā arī Rīgas pilsētas būvvaldes saskaņojums.

Informējam, ka apkopotais vidējais Pārvaldes ekspertu vērtējums – ēka ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību – kā Pārvaldes priekšlikums nosūtīts saskaņošanai Rīgas pilsētas būvvaldei.

Ekspertu identificētais kultūrvēsturiskās vērtības pamatojums: Rīgas centra apstādījumu sistēmā iebūvēta, 20. gs. septiņdesmito gadu modernisma stilā veidotā bijusī Komunistiskās partijas Centrālās komitejas septiņstāvu ēka (1974, arhitekti J. Vilciņš, A. Ūdris un G. Asaris). Ēka neatbilst Rīgas centra bulvāru ansambļa pilsētībūvnieciskajai struktūrai, deformē apstādījumu sistēmas telpisko integritāti un ir neiederīga vides kontekstā un mērogā. Tagad tajā atrodas pasaules tirdzniecības centrs, dažādi biroji, un pārstāvbūvniecības.

Ēku iebūvējot parkā, tika demonstrēta Padomju laika politiskās sistēma attieksme. Esošās ēkas attīstība biroju funkcijai nebūtu vēlama, jo šāds risinājums turpinātu Padomju laikā Rīgas pilsētas attīstībā pieļauto pilsētībūvniecības kļūdu. Ja ēka nolietojuma dēļ tiktu nojaukta, tad labākais risinājums būtu atjaunot parku, neko tās vietā nebūvējot. Vienīgais iemesls jaunas apbūves izvietojumam Komunistiskās partijas Centrālās komitejas ēkas vietā būtu visai sabiedrībai nozīmīga – simboliska kultūras būve, kuras apjoms nedrīkst pārsniegt esošās apbūves vizuāli uztveramo apjomu. Attaisnojums jaunas būves izvietojumam būtu arī jaunradītā objekta īpašas arhitektūras kvalitātes ikoniska nozīme.

Pārvalde norāda, ka Komunistiskās partijas Centrālās komitejas ēkai piemīt sava laika, kā modernisma perioda arhitektūras vērtība, bet tās tapšanas un izvietojuma dēļ, tā nav tik nozīmīga, lai piešķirtu saglabājamai kultūrvēsturiskai vērtības statusu. Tomēr, ja ēka tiktu nojaukta, tad pirms galīgā lēmuma pieņemšanas būtu jāveic tās detalizēta un precīza fiksācija, izmantojot mūsdienu digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas.

Pārvaldes sniegtais vērtējums nav galīgs, jo, ievērojot šādu jautājumu izvērtēšanas kārtību, nepieciešamas vēl papildus konsultācijas un saskaņojumi.

Cienā

Pārvaldes vadītāja vietniece,
Pārvaldības daļas vadītāja

Kristīne Ābele

(paraksts*)

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.*

L. Pričina, 66164790
liga.pricina@mantojums.lv

J. Zilgalvis, 67212565
janis.zilgalvis@mantojums.lv